

Takım Sporları Yapan Çocukların Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*

Examining Social Skill Levels of Children Who Do Team Sports According to Various Variables

Emre YILDIZ¹, Zeynep ÇETİN²

¹Hacettepe Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Çocuk Gelişimi A.B.D
emreyldz06@gmail.com

²Hacettepe Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Çocuk Gelişimi A.B.D
zcetin@hacettepe.edu.tr

Makalenin Geliş Tarihi: 07.10.2020

Yayına Kabul Tarihi: 09.11.2020

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, takım sporu yapan çocukların sosyal beceri düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma kapsamında uygun örnekleme yöntemiyle, rastgele seçilen ve araştırmaya gönüllü olarak 10-12 yaş 177 (87 kız, 90 erkek) çocuk çalışmaya katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ile Akçamete ve Avcıoğlu tarafından 2005 yılında geliştirilen 7-12 yaş Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ) kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına bakıldığında çocukların spor branşları, spor yaptıkları süre ve cinsiyetlerinde sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmışken ($p < 0.05$), çocukların yaşları ile sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre çocukların küçük yaştan itibaren gelişim süreçlerinin desteklenmesi için sportif faaliyetlere yönlendirilmeli ve ayrıca kız çocuklarının daha fazla spor branşı içerisinde yer almasına önem verilmelidir.

***Anahtar Sözcükler:** Çocuk gelişimi, Sosyal beceriler, Spor, Sosyalleşme, Takım sporları*

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the social skill levels of children who do team sports according to various variables. Within the scope of the study, 177 (87 girls, 90 boys) children aged 10-12 voluntarily selected randomly with the appropriate sampling method participated in the study. The "Personal Information Form" created by the researcher and the 7-12 age Social Skills Evaluation Scale (SSTS) developed by Akçamete and Avcıoğlu in 2005 were used as data

---

* **Alıntılama:** Yıldız, E. ve Çetin, Z. (2020). Takım Sporları Yapan Çocukların Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1137-1162.

collection tools. Considering the analysis results, a significant difference emerged between the children's sports branches, the time they do sports and their gender social skill levels ($p < 0.05$), while a significant difference between the ages of the children and their social skill levels has not appeared. According to the results of the research, children should be directed to sports activities in order to support their development processes from an early age, and also attention should be paid to the inclusion of girls in more sports branches.

Keywords: Child development, Social skills, Sport, Socialization, Team sports

GİRİŞ

Sosyal beceriler, kişilerarası nitelik taşıyan, iletişim ve etkileşimi sağlayan; değiştirilebilir ve tekrarlanabilir becerilerdir (Matson & Wilkins, 2007). Çocukların gelişim süreçlerinde sosyal beceriler, üzerinde durulması gereken önemli konulardan biridir. Çünkü çocukların başkaları ile etkileşimde bulunmasını sağlayan sosyal beceriler, sosyal ilişkilerin temelini oluşturmaktadır (Verduyn, Lord, & Forrest, 1990). Çocukların birey olma süreçlerinde yaşamlarını sağlıklı ve dengeli sürdürebilmeleri, akranlarıyla ve diğer bireyler tarafından, toplumsal kabulünün sağlanmasında, onaylanan davranış biçimlerine sahip olmaları gerekmektedir. Özellikle çocukların sağlıklı gelişimlerinin sürdürülebilmesi için de bu ihtiyaçlarının karşılanması önemlidir. Bu ihtiyacı karşılamak için önemli faaliyetlerden biri sportif faaliyetlerdir (Samarasinghe, Khan, McCabe & Lee, 2017). Sportif faaliyetlere katılım göstermek; bireylere fiziksel katkısının yanı sıra sosyalleşebileceği ortamlara da dâhil olup sosyal becerilerinin geliştirilmesine de katkı sağlar (Yıldız ve Çetin, 2018). Dohle & Wansink (2013) sporun, bireylerin dinamik sosyal çevrelere katılımını sağlayan fiziksel bir etkinlik olmasıyla birlikte kişinin sosyalleşmesinde önemli bir rolü olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca literatür çalışmalarında bu sosyalleşme sürecinde yaşın, cinsiyetin, yapılan spor branşlarının vb. değişkenlerinin de etkili olduğu ifade edilmektedir (Türkel, 2010; Çepikkurt ve Fındık, 2017; Öztürk, 2018). Öztürk ve Şahin (2007) de çalışmasında takım sporu yapan öğrencileri cinsiyet değişkenine göre incelemiş ve kızların sosyal yetkinliklerini erkeklere göre daha yüksek bulmuştur. Demirtaş (2018) da çalışmasında spor yapan ve yapmayan çocukların sosyal becerilerini cinsiyet

değişkenine göre incelemiş ancak herhangi bir anlamlı farklılık bulamamıştır. Tepeköylü Öztürk, Soytürk, Daşdan Ada, ve Çamlıyer (2011) yaptıkları çalışmada öğrencilerin iletişim becerilerini sınıf düzeylerine göre incelemişler ve herhangi bir anlamlı farklılık bulamamışlardır. Bunke, Apitzsch, & Bäckström (2013) takım sporlarında sorumluluk alma, paylaşma, yardım etme, liderlik etme gibi sosyal becerilerin kazanılmasının daha kolay olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca spor, takım çalışmalarında karşılıklı dayanışmayı sağlamanın ve toplumda aidiyet duygusu kazanmanın yolu ve en kolay sosyalleşme aracı olmuştur. Ayrıca spor ile kendisini keşfe çıkan birey, neleri kabul edip, yapabileceğini; neleri kabul etmeyip, yapamayacağı konusunda da bilgi edinmektedir (Yan & McCullagh, 2004). Eigenschenk ve ark. (2019)'nın da yaptıkları çalışmada spora katılımın sosyal gelişimi çeşitli yönlerden desteklediği belirtilmiştir. Alanyazın incelendiğinde, spora devam eden çocukların üzerindeki etkilere yönelik araştırmalar bulunmaktadır (Canan ve Ataoglu (2010); Yıldırım ve Özcan (2011); Eime, Young, Harvey, Charity & Payne. (2013); Dohle & Wansink (2013); Makar (2016); Willis, Girdler, Thompson, Rosenberg, Reid, & Elliott (2017); Samarasinghe et al. (2017)). Ancak çalışmalar incelendiğinde takım sporu yapan 10-12 yaş grubundaki çocukların sosyal becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelendiğinde az sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Türkel, 2010; Öztürk, 2018). Bu nedenle alandaki bu açığı kapatmak ve alana katkı sağlaması açısından bu çalışmada takım sporu yapan 10-12 yaş grubundaki çocukların sosyal becerileri çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aramıştır:

Takım sporu yapan çocukların;

1- Yaş, cinsiyet, branş ve spor süresi ile sosyal beceri düzeylerini etkilemekte midir?

YÖNTEM

Araştırmada 10-12 yaş grubu çocukların sosyal becerileri çeşitli bağımlı değişkenler üzerinden incelenmiş ve bu değişkenlerin arasındaki ilişkiler ele alınmış olup, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Örnekleme

Araştırmanın örnekleme Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan seçkisiz olarak seçilen 38 ortaokuldan ve bu ortaokullara devam eden 10-12 yaş aralığında bulunan 87 kız 90 erkek olmak üzere toplam 177 çocuktan oluşmaktadır (Araştırma kapsamında hangi okulda kaç tane çocuğun takım sporu yapıldığı kesin bir bilgi olarak bilinemediğinden dolayı örneklem sayısı daha önce yapılmış araştırmalar referans alınarak Gpower paket program aracılığıyla hesaplanmıştır).

Tablo 1. Demografik Değişkenlerdeki Çocuk Sayıları ve Değişkenlere Göre Dağılımları

Değişken	Kategori	Sayı	Yüzde
Takım sporu	Yapan	177	100
Yaş	10	51	29
	11	65	37
	12	61	34
Branş	Futbol	67	38
	Basketbol	68	38
	Voleybol	42	24
Süre	0-6 ay	18	10
	6 ay- 1 yıl	23	13
	1 yıl +	136	77
Cinsiyet	Kız	87	49
	Erkek	90	51
Futbol	Kız	20	30
	Erkek	47	70
Basketbol	Kız	26	38
	Erkek	42	62
Voleybol	Kız	41	98
	Erkek	1	02

Tablo 1’de araştırmaya katılım gösteren çocukların yaşları incelendiğinde % 29’unun (n=51) 10 yaşında olduğu, % 37’sinin (n=65) 11 yaşında olduğu, % 34’ünün (n=61) 11 yaşında olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılım gösteren çocukların branşları incelendiğinde % 38’inin (n=67) futbol oynadığı, % 38’inin (n=68) basketbol oynadığı, % 24’ünün (n=42) voleybol oynadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılım gösteren çocukların spor yaptıkları süre incelendiğinde % 10’unun (n=18) 0-6 ay spor yaptığı, % 13’ünün (n=23) 6 ay-1 yıl spor yaptığı ve % 77’sinin (n=136) 1 yıl ve üzeri spor yaptığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılım gösteren çocukların cinsiyetleri incelendiğinde ise % 49’unun (n=87) kız, % 51’inin (n=90) erkek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyetin spor branşlarına göre dağılımı incelendiğinde ise; futbol oynayan kızlar % 30 (n= 20), erkekler % 47 (n= 70), basketbol oynayan kızlar % 38 (n= 26), erkekler % 62 (n= 42), voleybol oynayan kızlar % 98 (n= 41), erkekler % 2 (n= 1) şeklindedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada ailenin ve çocuğun genel bilgilerini almak, çocuğun takım sporlarına devam edip etmediğini öğrenmek; ediyorsa, hangi takım sporlarına devam ettiğini öğrenmek için Genel Bilgi Formu ve Sosyal Beceriler Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu beden eğitimi öğretmenlerine verilerek, çocuklar aracılığı ile ailelere gönderilmiştir. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği araştırmacı tarafından beden eğitimi öğretmenlerine uygulanmıştır. Beden eğitimi öğretmenleri ile randevu alarak görüşülmüş, takım sporu yapan çocuklardan araştırmaya dâhil edilenler basit rastgele yöntemle seçilmiştir. Seçilen çocuklar için Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği’ndeki sorular araştırmacı tarafından beden eğitimi öğretmenine sorularak her bir çocuk hakkında alınan bilgiler ölçeğe işaretlenmiştir. Aileler tarafından ‘Kişisel Bilgi Formu’ doldurulup çocuklar ile beden eğitimi öğretmenlerine ulaştırılmıştır.

Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği: Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Akçamete ve Avcioğlu tarafından 2005 yılında 7-12 yaş (SBDÖ) arasındaki çocuklara uygulanabilirliğine ilişkin bazı teknik özellikleri saptamak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekte beceriler toplamda 42 madde ile 12 kategori altında toplanmıştır. Bunlar; temel sosyal beceriler (TSB), temel konuşma becerileri (TKB), ileri konuşma becerileri (İKB),

ilişkiyi başlatma becerileri (İBB), ilişkiyi sürdürme becerileri (İSB), grupla iş yapma becerileri (GİYB), duygusal beceriler (DB), kendini kontrol etme becerileri (KKEB), saldırgan davranışlarla başa çıkma becerileri (SDBÇB), sonuçları kabul etme becerileri (SKEB), yönerge verme becerileri (YVB) ve bilişsel beceriler (BB)'dir. Ölçeğin geliştiricisi ölçeğin güvenilirlik katsayıları Cronbach Alfa katsayıları hesaplanarak elde edilmiştir (Temel Sosyal Beceriler .95; Temel Konuşma Becerileri .92; İleri Konuşma Becerileri .89; İlişkiyi Başlatma Becerileri .84; İlişkiyi Sürdürme Becerileri .86; Grupla İş Yapma Becerileri .92, Duygusal Becerileri .88; Kendini Kontrol Etme Becerileri .88; Saldırgan Davranışlarla Başa Çıkma Becerileri .77; Sonuçları Kabul Etme Becerileri .88; Yönerge Verme Becerileri .70; Bilişsel Beceriler .87; Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Bütünü .98).

Geçerlik ve güvenilirlikle ilgili olarak elde edilen bulgular Sosyal Beceriler Değerlendirme Ölçeği'nin 7-12 yaş grubundaki çocukların sosyal beceri düzeylerini ölçmek için geçerli ve güvenilir olduğu görülmektedir (Akçamete ve Avcıoğlu, 2005).

Araştırmada 12 alt boyuttan 4 tanesi çıkarılarak (Temel Sosyal Beceriler, Saldırgan Davranışlarla Başa Çıkma Becerileri, Yönerge Verme Becerileri ve Bilişsel Beceriler) 8 tanesi kullanılmıştır. Literatür taranmış ve 10-12 yaş grubunda sporun belirlenen 4 alt boyutla ilgili araştırmalara yer verilmediği dolayısıyla araştırmayı etkileyecek alt boyutlar olmadığı düşünüldüğünden dolayı çıkarılmıştır. Belirlenen örneklem grubuyla ölçeğin güvenilirlik katsayıları tekrardan hesaplanmıştır;

Temel Konuşma Becerileri .80

İleri Konuşma Becerileri .78

İlişkiyi Başlatma Becerileri .81

İlişkiyi Sürdürme Becerileri .90

Grupla İş Yapma Becerileri .90

Duygusal Becerileri .87

Kendini Kontrol Etme Becerileri .87

Sonuçları Kabul Etme Becerileri .88

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Bütünü .96

Etik Kurallara Uygunluk

Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan Etik Kurul İzninin alınabilmesi amacıyla Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'na başvuru yapılmış ve yaklaşık 1 ay süre sonunda gerekli izin alınmıştır (8 Ocak 2018 – 5853172/431-28 sayılı – Ek-1). Ankara'nın Çankaya ilçesinde bulunan resmi ortaokullarda planlanan araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli izni almak üzere Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvuruda bulunulmuş, araştırmanın amacı ve sürecine ilişkin bilgiler verilmiş ve araştırmada kullanılması planlanan veri toplama araçları sunulmuştur. Ankara İl Milli eğitim Müdürlüğü ARGE biriminin yaptığı inceleme ve değerlendirmenin ardından araştırma için gerekli izin alınmıştır (22.03.2018 – 14578481-605.99-E.5959517 sayılı – Ek-2). Araştırma için gerekli izinlerin alınmasının ardından veri toplama süreci planlanmış ve veri toplama araçları hazırlanmıştır. Araştırmanın örnekleminde yer alan her çocuğun öğretmeni ve velisi için ayrı ayrı doldurulması gerekenler formlar bulunduğundan her forma sayı verilmiş ve ayrı ayrı poşet dosyalara konulmuştur. Veri toplama araçları dağıtılmaya hazır hale getirildikten sonra araştırma kapsamındaki okullara tek tek gidilip önce okul idaresinden izin alınmış ve daha sonra gönüllü katılım gösteren öğretmenlere ve velilere araştırmanın amacı ve veri toplama süreciyle ilgili bilgi verilmiştir. Ayrıca araştırmacı tarafından hazırlanan araştırmanın amacı, veri toplama süreci ve araştırmacının telefon numarasının yer aldığı bilgi notları hem öğretmenlere hem de velilere teslim edilmiş ve gerekli durumlarda telefon veya mail adresi aracılığıyla iletişime geçilmiştir

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında yapılacak analizlerin seçiminde alt boyutlardan elde edilen puan dağılımlarının normal dağılıma sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla, puanların basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Bu kapsamda puan dağılımlarına ait basıklık ve çarpıklık değerleri -1 ile +1 arasında yer alan puan dağılımının normal dağılıma sahip olduğu, aksi durumda normal dağılıma sahip olmadığı kabul edilmiştir.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda alt boyutlardan elde edilen puanların belirlenen bağımsız değişkenlerin kategorilerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu bağlamda alt boyuta ait puan dağılımlarının ele alınan bağımsız değişkenin her bir kategorisinde normal olması durumunda, kategori sayısı iki ise ilişkisiz örneklem için t testi, kategori sayısı ikiden fazla ise ANOVA kullanılmıştır. Alt boyuta ait puan dağılımlarının ele alınan bağımsız değişkenin her bir kategorisinde normal olmaması durumunda, kategori sayısı iki ise ilişkisiz örneklem Mann Whitney U testi, kategori sayısı ikiden fazla ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. ANOVA ile ilgili sonuçların anlamlı çıkması durumunda farkın kaynağını belirlemek amacıyla LSD post hoc testi, Kruskal Wallis analizi ile ilgili sonuçların anlamlı çıkması durumunda farkın kaynağını belirlemek amacıyla parametrik olmayan post hoc testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Yapılan çalışmanın problemi problemi ‘‘Takım sporu yapan çocukların yaş, cinsiyet, branş ve spor süresi ile sosyal beceri düzeyleri arasında bir fark var mıdır?’’ şeklindedir.

Tablo 2. Takım Sporunu Yapan Çocukların Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden ve Bu Ölçeğin Alt Boyutlarından Elde Ettikleri Toplam Puanların Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

ANOVA	Varyans kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	sd	F	P	Fark
Temel konuşma	Gruplar arası	9,57	4,78	2	0,41	0,67	
	Gruplar içi	2048,06	11,77	174			---
	Toplam	2057,63		176			
Duygusal beceriler	Gruplar arası	31,10	15,55	2	0,68	0,51	
	Gruplar içi	3980,03	22,87	174			---
	Toplam	4011,13		176			
Sosyal beceri toplam	Gruplar arası	1305,92	652,96	2	0,94	0,39	
	Gruplar içi	120857,88	694,59	174			---
	Toplam	122163,80		176			
Kruskall-Wallis	Yaş	N	Sıra Ortalaması	sd	Ki-kare	P	Fark
İleri konuşma	10	51	89,07	2	0,09	0,96	---
	11	65	90,29				
	12	61	87,57				
İlişkiyi başlatma	10	51	84,45	2	0,62	0,73	---
	11	65	91,85				
	12	61	89,76				
İlişkiyi sürdürme	10	51	83,01	2	2,15	0,34	---
	11	65	86,68				
	12	61	96,48				
Grupla iş yapma	10	51	77,94	2	4,47	0,11	---
	11	65	88,85				
	12	61	98,41				
Kendini kontrol etme	10	51	80,85	2	2,10	0,35	---
	11	65	89,99				
	12	61	94,75				
Sonuçları kabul etme	10	51	82,54	2	3,13	0,21	---
	11	65	85,54				
	12	61	98,09				

Tablo 2.'den görüldüğü üzere sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinden ve bu ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanlar için uygulanan Kruskal Wallis Testi ve ANOVA sonuçları incelendiğinde, takım sporu yapan çocukların Temel konuşma, İleri konuşma, İlişkiyi başlatma, İlişkiyi sürdürme, Grupla iş yapma, Duygusal, Kendini kontrol etme, Sonuçları kabul etme ve Sosyal beceri toplam puanları yaşlarına göre benzerlik gösterdiği bulunmuştur.

Tablo 3. Takım Sporunu Yapan Çocukların Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden ve Bu Ölçeğin Alt Boyutlarından Elde Ettikleri Toplam Puanların Branşlara Göre Karşılaştırılması

ANOVA	Varyans kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	sd	F	p	Fark
Temel konuşma	Gruplar arası	20,93	10,47	2	0,89	0,41	---
	Gruplar içi	2036,70	11,71	174			
	Toplam	2057,63		176			
İleri konuşma	Gruplar arası	7,54	3,77	2	0,28	0,76	---
	Gruplar içi	2354,70	13,53	174			
	Toplam	2362,24		176			
İlişkiyi başlatma	Gruplar arası	41,41	20,71	2	1,45	0,24	---
	Gruplar içi	2487,72	14,30	174			
	Toplam	2529,13		176			
Duyusal beceriler	Gruplar arası	34,52	17,26	2	0,76	0,47	---
	Gruplar içi	3976,61	22,85	174			
	Toplam	4011,13		176			
Sosyal beceri toplam	Gruplar arası	771,71	385,85	2	0,55	0,58	---
	Gruplar içi	121392,09	697,66	174			
	Toplam	122163,80		176			
Kruskall-Wallis	Grup	N	Sıra Ortalaması	sd	Ki-kare	p	Fark
İlişkiyi sürdürme	Futbol	67	88,75	2	0,44	0,80	---
	Basket	68	86,62				
	Voleybol	42	93,26				
Grupla iş yapma	Futbol	67	83,11	2	2,67	0,26	---
	Basket	68	88,33				
	Voleybol	42	99,48				
Kendini kontrol etme	Futbol	67	82,46	2	1,77	0,41	---
	Basket	68	92,89				
	Voleybol	42	93,13				
Sonuçları kabul etme	Futbol	67	81,99	2	6,56	0,04*	C> A C> B
	Basket	68	85,29				
	Voleybol	42	106,19				

*p< .05 A=Futbol B= Basketbol C=Voleybol

Tablo 3.'te sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinden ve bu ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanlar için uygulanan Kruskal Wallis Testi ve ANOVA sonuçları incelendiğinde, takım sporu yapan çocukların sonuçları kabul etme puanları spor yaptıkları branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır [$\chi^2(sd=2, n=177) = 6,56, p < .05$]. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla uygulanan parametrik olmayan post hoc testi sonucunda, takım sporu yapan çocukların sonuçları kabul etme puanlarının voleybol sporcularının lehine olacak şekilde olduğu görülmektedir. Ancak, Tablo 3'te yer alan ANOVA ve Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde takım sporu yapan çocukların sonuçları kabul etme dışında sosyal beceriler ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanların spor yaptıkları branşlara göre, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Yani takım sporu yapan çocukların Temel konuşma, İleri konuşma, İlişkiyi başlatma, İlişkiyi sürdürme, Grupla iş yapma, Duygusal, Kendini kontrol etme ve Sosyal beceri toplam puanları branşlarına göre benzerlik göstermektedir.

Tablo 4. Takım Sporunu Yapan Çocukların Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden ve Bu Ölçeğin Alt Boyutlarından Elde Ettikleri Toplam Puanların Spor Yaptıkları Süreye Göre Karşılaştırılması

ANOVA	Varyans kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	sd	F	p	Fark
İleri konuşma	Gruplar arası	100,71	50,36	2	3,87	0,02*	A>B
	Gruplar içi	2261,52	13,00	174			
	Toplam	2362,24		176			
İlişkiyi başlatma	Gruplar arası	59,38	29,69	2	2,09	0,13	---
	Gruplar içi	2469,75	14,19	174			
	Toplam	2529,13		176			
Duygusal beceriler	Gruplar arası	60,67	30,34	2	1,34	0,27	---
	Gruplar içi	3950,46	22,70	174			
	Toplam	4011,13		176			
Kendini kontrol etme	Gruplar arası	160,73	80,37	2	3,73	0,03*	A>B
	Gruplar içi	3750,26	21,55	174			
	Toplam	3910,99		176			
Sosyal beceri toplam	Gruplar arası	5825,92	2912,96	2	4,36	0,01*	A>B
	Gruplar içi	116337,88	668,61	174			
	Toplam	122163,80		176			
Kruskall-Wallis	Süre	N	Sıra Ortalaması	sd	Ki-kare	p	Fark
Temel konuşma	0-6 ay	18	79,67	2	4,86	0,10	---
	6 a-1 yıl	23	69,96				
	1 yıl +	136	93,46				
İlişkiyi sürdürme	0-6 ay	18	67,94	2	8,58	0,01*	A>B A>C
	6 a-1 yıl	23	68,98				
	1 yıl +	136	95,17				
Grupla iş yapma	0-6 ay	18	83,94	2	3,76	0,15	---
	6 a-1 yıl	23	71,00				
	1 yıl +	136	92,71				
Sonuçları kabul etme	0-6 ay	18	82,08	2	2,30	0,32	---
	6 a-1 yıl	23	76,30				
	1 yıl +	136	92,06				

*p<0,05 A= 1 yıl ve üstü, B= 6 ay-1 yıl, C= 0-6 ay

Tablo 4'te normallik dağılımları incelendiği İleri Konuşma, Kendini Kontrol Etme, Sosyal Beceri ve İlişkiyi Sürdürme puanları normal dağılım gösterdiği için ANOVA sonuçları kullanılmıştır. Temel konuşma, İlişkiyi sürdürme, Grupla iş yapma, Sonuçları kabul etme puanları incelendiğinde normal dağılım göstermediği için Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde çocukların İleri Konuşma [$F(2,174)= 3,87, p<.05$], Kendini Kontrol Etme [$F(2,174)= 3,73, p<.05$], Sosyal Beceri Toplam [$F(2,174)= 4,36, p<.05$], ve İlişkiyi Sürdürme [$X^2 (sd=2, n=177) = 8,58, p< .05$] alt boyutlarında spor yaptıkları süreye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Normal dağılım gösteren verilerde farkın kaynağını belirlemek amacıyla uygulanan post hoc testi sonucunda, takım sporu yapan çocukların İleri Konuşma, Kendini Kontrol Etme ve Sosyal Beceri ortalamaları dikkate alındığında, istatistiksel 1 yıldan fazla spor yapanların lehine olacak biçimde, 1 yıldan fazla spor yapanlar ile 6 ay -1 yıl arasında spor yapanlardan kaynaklandığı saptanmıştır. Parametrik olmayan verilerin sonucuna göre ise İlişkiyi Sürdürme alt boyutuna ait puanlarda oluşan istatistiksel farkın 1 yıldan fazla süredir spor yapanların lehine olacak biçimde 1 yıldan fazla spor yapanlar ile 6 ay -1 yıl arasında spor yapanlar ve 1 yıldan fazla spor yapanlar ile 3 ay – 6 ay arasında spor yapanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Ancak, Tablo 4.'te yer alan ANOVA ve Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde takım sporu yapan çocukların İlişkiyi başlatma, Duygusal, Temel konuşma, Grupla iş yapma ve Sonuçları kabul etme puanlarının spor yaptıkları sürelerle göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre takım sporu yapan çocukların İlişkiyi başlatma, Duygusal, Temel konuşma, Grupla iş yapma ve Sonuçları kabul etme puanları spor yaptıkları süreler bakımından benzerlik göstermektedir.

Tablo 5. Takım Sporunu Yapan Çocukların Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden ve Bu Ölçeğin Alt Boyutlarından Elde Ettikleri Toplam Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

T Testi	Cinsiyet	N	Ortalama	sd	t	p
Temel konuşma	Kız	87	14,55	175	-0,03	0,98
	Erkek	90	14,57			
İleri konuşma	Kız	87	18,79	175	1,08	0,28
	Erkek	90	18,20			
İlişkiyi başlatma	Kız	87	19,82	175	1,79	0,08
	Erkek	90	18,80			
Duygusal beceriler	Kız	87	21,03	175	-0,91	0,36
	Erkek	90	21,69			
Sosyal beceri toplam	Kız	87	166,75	175	2,93	0,00*
	Erkek	90	155,38			
Mann Whithney U Testi	Grup	N	Sıra Ortalama	Sıra toplamı	U	p
İlişkiyi sürdürme	Kız	87	104,13	9059,00	2599,00	0,00*
	Erkek	90	74,38	6694,00		
Grupla iş yapma	Kız	87	104,24	9068,50	2589,50	0,00*
	Erkek	90	74,27	6684,50		
Kendini kontrol etme	Kız	87	102,99	8960,50	2697,50	0,00*
	Erkek	90	75,47	6792,50		
Sonuçları kabul etme	Kız	87	107,72	9371,50	2286,50	0,00*
	Erkek	90	70,91	6381,50		

*p<0,05

Tablo 5.'ten görüldüğü üzere sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinden ve bu ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanlar için uygulanan İlişkisiz Örneklem için T testi ve Mann Whitney U testi sonuçları incelendiğinde, takım sporu yapan kız çocuklarının Sosyal Beceri Toplam [t(175)= 2,93, p<.05], İlişkiyi Sürdürme [U=2599,00, p<.05], Grupla İş yapma [U=2589,50, p<.05], Kendini Kontrol Etme [U=2697,50, p<.05] ve Sonuçları Kabul Etme [U=2286,50, p<.05] puanları takım sporu yapan erkek çocuklarının puanlarına göre daha yüksektir. Tablo 5'te yer alan İlişkisiz Örneklem için T testi sonuçlarına göre ise Temel konuşma, İleri konuşma, İlişkiyi başlatma ve Duygusal puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Yani takım sporu yapan kız ve erkek çocuklarının Temel konuşma, İleri konuşma, İlişkiyi başlatma ve Duygusal puanları benzerdir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Takım sporları yapan çocukların yaşlarına göre sosyal becerileri arasında farklılık olup olmadığı, sosyal beceriler değerlendirme ölçeğinden ve bu ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanların betimsel istatistikleri Kruskal Wallis Testi ve ANOVA sonuçları Tablo 2’de görülmektedir. Tabloya göre araştırmaya katılan takım sporu yapan çocukların sosyal becerileri ile yaş değişkeninin arasında ilişki olmadığı saptanmıştır. Bunun nedeninin oluşmasında çocukların ailelerinin kültürel yapılarının farklı olabilmelerinden, farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip aile yapılarından ve sportif faaliyetler içinde bulunma sürelerinin yaş grupları açısından eşit dağılmış olabileceği gibi durumlardan kaynaklandığı düşünülebilir. Christiansen ve ark. (2018) yapmış oldukları çalışmada ise ortaokul çocuklarının fiziksel aktivitelerde bulunma süreleri ile benlik algıları incelenmiş 10, 11, 12 yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öztürk (2018)’de çalışmasında spor yapan ve spor yapmayan ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerini incelemiş olumlu sosyal davranışlar göstermede herhangi bir anlamlı farklılık bulamamıştır. Bostancı, Oda, Şebin, ve Erail (2017) ise yapmış oldukları çalışmada 11-13 yaş aralığında spor yapan çocukların saldırganlık düzeylerini incelemişler ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulamamışlardır. Ağbuğa (2016)’da çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenliği okuyan üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini sınıf yönünden karşılaştırmış ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulamamıştır. Tablo 3’e göre takım sporu yapan çocukların Temel konuşma, İleri konuşma, İlişkiyi başlatma, İlişkiyi sürdürme, Grupla iş yapma, Duygusal beceriler, Kendini kontrol etme ve Sosyal beceri toplam puanları tüm branşlarda benzerlik göstermektedir. Bunun nedeninin ise voleybol sporunun fiziksel yapısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Voleybol sporunda saha ortadan ikiye bir file aracılığı ile bölünmekte ve her iki takım oyuncuları da kendi sahalarında kalarak, yani rakip oyuncularla herhangi bir fiziksel ve bireysel teması girmeden mücadele etmektedirler. Bundan dolayı rekabet duygularının diğer branşlar olan futbol ve basketbola göre daha düşük seviyede olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca futbol ve basketbol branşlarında sahaların daha büyük olması nedeniyle sporcuların daha çok

koşmaları ve daha fazla efor sarf etmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda bu sporcuların müsabakaları kazanma arzularının daha yüksek olabileceği ve voleybol sporcularına göre sonuçları kabul etme becerilerinin daha düşük olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4'e göre takım sporu yapan çocukların İleri Konuşma, Kendini Kontrol Etme, Sosyal Beceri toplam ve İlişkiyi Sürdürme puanlarının spor yaptıkları süreye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla uygulanan post hoc testi sonucunda, takım sporu yapan çocukların İleri Konuşma, Kendini Kontrol Etme ve Sosyal Beceri ortalamaları dikkate alındığında, 1 yıldan fazla spor yapanların puanları 6 ay-1 yıl aralığında spor yapanlara göre daha yüksek bulunmuş ancak 0-6 ay aralığında spor yapanlara göre ise herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır. Parametrik olmayan post hoc testi sonucuna göre ise İlişkiyi Sürdürme alt boyutuna ait puanlar incelendiğinde ise 1 yıldan fazla süredir spor yapanların puanları 0-6 ay ve 6 ay – 1 yıl aralığında spor yapan her iki gruba göre de anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak, Tablo 4 incelendiğinde takım sporu yapan çocukların İlişkiyi başlatma, Duygusal beceri, Temel konuşma, Grupla iş yapma ve Sonuçları kabul etme puanlarının spor yaptıkları sürelerle göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > .05$). İleri konuşma becerileri, Kendini kontrol etme ve Sosyal beceri toplam puanlarının 0-6 ay aralığında spor yapan öğrencilerin, 6 ay – 1 yıl aralığında spor yapan öğrencilere göre farklılık olduğu görülmektedir ($p < .05$). Bunun nedeninin 0-6 ay aralığında spor yapan çocukların, 6 ay-1 yıl aralığında spor yapan çocuklara göre daha fazla sosyal ortamda bulunarak bu becerileri kazanabilecekleri düşünülebilir.

İlişkiyi sürdürme becerileri alt boyutunda ise; 1 yıldan fazla sporda yer alan çocukların, 0-6 ay ve 6 ay-1 yıl aralığında spor yapan çocuklara göre farklılık olduğu görülmektedir ($p < .05$). Bunun nedeninin akranlarıyla birlikte daha çok vakit geçirmiş olmaları ve ilişkilerin nasıl sürdürüleceğine dair daha çok deneyimlerinin olduğu düşünülebilir. Ayrıca çocukların uzun süre iyi bir antrenör veya öğretmenle çalışıyor olması da ilişkiyi sürdürme becerisini kazanmış olduklarının göstergesi olabilir. Ancak Süt (2014)'ün çalışması incelendiğinde; ortaöğretim öğrencilerinin spor yapma düzeylerine göre ve

spor yapma yılının sosyal beceri alt boyutlarını anlamlı düzeyde etkilemediği bulunmuştur. Öztürk (2018) ise çalışmasında 3 yıl ve üzeri spor yapan ortaokul öğrencilerinin olumlu sosyal becerilerini 1 yıl ve 2 yıl spor yapan gruba göre daha yüksek bulmuştur.

Tablo 5 incelendiğinde ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanlara göre çocukların Temel konuşma, İleri konuşma, İlişkiyi başlatma ve Duygusal Beceri puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > .05$). Ancak Sosyal Beceri Toplam, İlişkiyi Sürdürme, Grupla İş yapma, Kendini Kontrol Etme ve Sonuçları Kabul Etme puanları takım sporu yapan kız çocuklarının, erkek çocuklarının puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Sonuçları kabul etme alt boyutundaki farklılığın nedeninin kız çocuklarının voleybol branşında yığılım göstermesi ve voleybol branşının ikili mücadelelere olanak vermediğinden dolayı rekabetin daha az hissedilmesine yol açtığı düşünülebilir. Bu nedenle de kızların erkeklere göre grup uyumlarının daha yüksek olabileceği söylenebilir. İlişkiyi sürdürme alt boyutu için gereken nezaket ve iletişim becerileri düşünüldüğünde araştırma sonuçlarına benzer araştırmalar literatürde yer almaktadır; Durualp (2014) çalışmasında sosyal duygusal öğrenme becerilerini cinsiyete göre incelemiş ve iletişim becerilerinin kızların erkeklerden daha yüksek olduğu istatistiksel olarak anlamlı bulmuştur. Kayılı (2018) ise yaptığı çalışmada anaokulu çocuklarının iletişim becerileri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve nezaket içerikli iletişim alt boyutunun puanlarının kızların lehine olacak şekilde istatistiksel olarak daha yüksek bulmuştur. Ancak Soares, Antunnes & van den Tillaar (2013)'nin yapmış oldukları, 10-18 yaş aralığında çocukların okullardaki spor aktivitelerine neden katıldıklarını incelemiş ve erkek çocukların kız çocuklarına göre ‘rekabeti seviyorum, popüler olmayı seviyorum, şampiyon veya yıldız olmak istiyorum’ ifadelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Devocioğlu, Sahan, Yıldız, Tekin ve Sim (2012)'in çalışmasında cinsiyetin sosyal becerileri etkileyen bir değişken olmadığı saptanmıştır.

Araştırmada takım sporuna katılım gösterme çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmada, öğrencilerin “Yaş” değişkeninin sosyal beceri düzeyleri üzerinde hiçbir alt

boyutta anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin “Spor Branşı” değişkeninin sosyal beceri düzeyleri üzerinde Sosyal Beceriler Değerlendirme Ölçeği’nin yalnızca “Sonuçları Kabul Etme” alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu ve voleybol sporuna katılım gösteren çocukların bu becerilerinin futbol ve basketbol sporuna katılım gösteren çocuklara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin “Spor Yapma Süresi” değişkeninin sosyal beceri düzeyleri üzerinde “İleri Konuşma, Kendini Kontrol Etme, İlişkiyi Sürdürme” alt boyutlarında ve Sosyal Beceri Toplam puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. “İleri Konuşma, Kendini Kontrol Etme ve Sosyal Beceri Toplam” puanlarının 1 yıl ve üzeri sportif faaliyetlerde bulunan çocukların 6 ay-1 yıl aralığında sportif faaliyetlerde yer alan çocuklardan daha yüksek olduğunu ancak 0-6 ay aralığında sportif faaliyetlerde yer alan çocuklarla anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Takım sporu yapan kız çocukların puanlarının takım sporu yapan erkek çocuklarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırma sonucu 10-12 yaş aralığında yer alan öğrencilerin sportif faaliyetler içinde yer almalarının onların sosyal becerilerini olumlu etkilediğini göstermektedir. Bu bağlamda okullarda uygulanan spor programlarının daha verimli gerçekleştirilebilmesi için; müfredatların, yapılmış olan akademik çalışmaları göz önünde bulundurarak revize edilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca ülke politikalarının araştırmalar göz önünde bulundurularak düzenlenmesi, çocuklarda spor kültürünün oluşmasında ve gelişim alanlarının desteklenmesinde katkısının olacağı da düşünülebilir. Bu sebeple sporun çocuklardaki gelişim alanlarıyla ilişkisine yönelik araştırmalar yapılabilir. Bununla birlikte sportif faaliyetlerde başarılı olan ülkelerle iletişime geçilebilir. Ayrıca farklı ülkelerin spor politikalarının incelenmesi ve kültürümüze uyarlanması sağlıklı spor politikalarının oluşturulmasına yardımcı olacağı düşünülebilir.

KAYNAKLAR

- Ağbuğa, B. (2016). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölüm Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(1), 132–138. <https://doi.org/10.1109/ICEE.2010.403>
- Akçamete, G., ve Avcıoğlu, H. (2005). Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin (7-12 yaş) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 61–77. <https://doi.org/10.17240/AIBUEFD..5.2-5000091783>
- Bostancı, Ö., Oda, B., Şebin, K., ve Erail, S. (2017). 11-13 Yaş Öğrencilerin Spor Yapma Durumlarına Göre İyimserlik ile Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunibesyo/issue/33246/373878> adresinden erişilmiştir.
- Bunke, S., Apitzsch, E., & Bäckström, M. (2013). The impact of social influence on physical activity among adolescents - a longitudinal study. *European Journal of Sport Science*, 13(1), 86–95. <https://doi.org/10.1080/17461391.2011.617390>
- Canan, F., ve Ataoglu, A. (2010). Anksiyete, depresyon ve problem çözme becerisi algısı üzerine düzenli sporun etkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11, 38–43. <http://psikiyatridizini.net/viewarticle.aspx?articleid=8141&tammetinvar=yes> adresinden erişilmiştir.
- Christiansen, L. B., Lund-cramer, P., Brondeel, R., Smedegaard, S., Holt, A., & Skovgaard, T. (2018). Improving children ' s physical self-perception through a school-based physical activity intervention : The Move for Well-being in School study. *Mental Health and Physical Activity*, 14, 31–38. <https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2017.12.005>
- Çepikkurt, F., & Fındık, M. (2017). Takım Sporunu Yapanlarla Bireysel Spor Yapanların Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması. *International Journal of Sports, Exercise & Training Science*, 3(2), 55–63. <https://doi.org/10.18826/useeabd.296718>
- Demirtaş, S. (2018). *Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Devecioğlu, S., Sahan, H., Yıldız, M., Tekin, M., ve Sim, H. (2012). Examination of Socialization Levels of University Students Engaging in Individual and Team Sports. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 326–330. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.115>

- Dohle, S., & Wansink, B. (2013). Fit in 50 years: Participation in high school sports best predicts one's physical activity after Age 70. *BMC Public Health*, *13*(1). <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-1100>
- Durualp, E. (2014). Ergenlerin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerinin Cinsiyet ve Sınıfa Göre İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (January), 13–25. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2326>
- Eigenschenk, B., Thomann, A., McClure, M., Davies, L., Gregory, M., Dettweiler, U., & Inglés, E. (2019). Benefits of Outdoor Sports for Society. A Systematic Literature Review and Reflections on Evidence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *16*(6), 937. <https://doi.org/10.3390/ijerph16060937>
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A Systematic Review Of The Psychological And Social Benefits Of Participation In Sport For Children And Adolescents: Informing Development Of a Conceptual Model Of Health Through Sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, *10*(98), 1–21. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-98>
- Kayılı, G. (2018). Anaokulu çocuklarının iletişim becerileri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, *13*(4), 841–858. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.1>
- Makar, E. (2016). *Spor Eğitimi Gören Öğrencilerin Sosyal Beceri, Fiziksel Benlik Algısı Ve Fiziksel Aktivite Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Matson, J. L., & Wilkins, J. (2007). A critical review of assessment targets and methods for social skills excesses and deficits for children with autism spectrum disorders. *Research in Autism Spectrum Disorders*, *1*(1), 28–37. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2006.07.003>
- Öztürk, F., ve Şahin, Ş. K. (2007). Spor Yapan ve Yapmayan 9-13 Yaş Grubu Bireylerin Sosyal Yetkinlik Puanlarının Karşılaştırılması (Bursa Örneği). *İlköğretim Online*, 469–479. https://app.trdizin.gov.tr/dokuman-goruntule?ext=pdf&path=iszyC6h_XyiCkvthyLGCVfK8ZYMiYZVcf9V6RTxTirOAcVKYbSt2YvDEM-wj73kC77QoGXR9Qqtf8kxA1QpV-67Qf9n70fh4zCibqvGiU= adresinden erişilmiştir.
- Öztürk, Y. A. (2018). *Spor Yapan ve Spor Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Araştırılması*. Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Samarasinghe, N., Khan, A., McCabe, E., & Lee, A. (2017). Does Participation in Organized Sports Influence School Performance, Mental Health, and/or Long-

- Term Goal Setting in Adolescents *Journal of Adolescent Health*, 60(2), S71.
<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2016.10.323>
- Soares, J., Antunnes, H., & van den Tillaar, R. (2013). A comparison between boys and girls about the motives for the participation in school sport. *Journal of Physical Education and Sport*, 13(3), 303–307. <https://doi.org/10.7752/jpes.2013.03050>
- Süt, M. A. (2014). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yapma Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Özelliklerinin Karşılaştırılması*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Tepeköylü Öztürk, Ö., Soytürk, M., Daşdan Ada, E. N., & Çamlıyer, H. (2011). Üniversite Takımlarında Sporcu Olan Öğrencilerle Spor Yapmayan Öğrencilerin İletişim Becerisi Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2), 43–53. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/151250> adresinden erişilmiştir.
- Türkel, Ç. (2010). *İlköğretim Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyi ile Sosyal Uyum ve İletişim Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Verduyn, C. M., Lord, W., & Forrest, G. C. (1990). Social skills training in schools: An evaluation study. *Journal of Adolescence*, 13(1), 3–16. [https://doi.org/10.1016/0140-1971\(90\)90037-8](https://doi.org/10.1016/0140-1971(90)90037-8)
- Willis, C., Girdler, S., Thompson, M., Rosenberg, M., Reid, S., & Elliott, C. (2017). Elements contributing to meaningful participation for children and youth with disabilities: a scoping review. *Disability and Rehabilitation*, 39(17), 1771–1784. <https://doi.org/10.1080/09638288.2016.1207716>
- Yan, J., & McCullagh, P. (2004). Cultural influence on youth's motivation of participation in physical activity. *Journal of Sport Behavior*, 27, 378–390. <https://www.questia.com/library/journal/1G1-125568949/cultural-influence-on-youth-s-motivation-of-participation> adresinden erişilmiştir.
- Yıldırım, S., ve Özcan, G. (2011). Lisanslı Olarak Takım Sporunu Ve Bireysel Spor Yapan İle Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(23), 111–135. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/basbed/issue/43916/174765> adresinden erişilmiştir.

ORCID

Emre YILDIZ <https://orcid.org/0000-0002-3060-5081>

Zeynep ÇETİN <https://orcid.org/0000-0002-1258-3958>

SUMMARY

Introduction

Social skills are changeable and repeatable skills that enable interpersonal communication and interaction. It is important for children to be accepted by their peers and society, and to meet their self-expression needs for their healthy development. In addition to its physical contributions to individuals, participation in sports also enables them to socialize and enhances the development of their social skills. By means of participating in sportive activities, children gain physical benefits and develop skills such as social interaction and learning certain rules.

Purpose of Study

There are no studies focusing on the effects of team sports on 10-12 year-old children. In order to cover this gap and to contribute to the literature, the present study aimed to compare the social skills of children who were engaged in team sports with those who did not. The study was seeking an answer to the following questions:

1- Is there any relationship between the age, gender, branch and duration of sports, with social skill levels of children who do team sports?

Method

In this study, social skills of 10-12 year-old children were examined over various dependent variables and the relationships between these variables were discussed using the relational screening model as one of the quantitative research methods. The study included a total of 177 students (87 girls and 90 boys) between 10-12 years of age, who were randomly selected from 38 secondary schools located in Çankaya district of Ankara.

Data Analysis

To serve the purpose of the study, the subscale scores were examined to identify whether there were statistically significant differences according to the specified categories of the independent variables. In this regard, if the subscale score distributions were normal in each category of the independent variable, t-test was used for unrelated samples if there were two categories, and ANOVA was used if the number of categories was more than two. However, if the subscale score distributions were not normal in each category of the independent variable, Mann Whitney U test was used for unrelated samples if there were two categories, and Kruskal Wallis test was used if the number of categories was more than two. While LSD post hoc test was used to determine the source of the difference if ANOVA results were significant; non-parametric post hoc test was used to determine the source of the difference if Kruskal Wallis analysis results were significant.

Conclusion and Discussion

In this study, which examined the social skills of the students engaged in team sports in variables such as age, duration of sports, branches and gender, while doing team sports significantly improved the social skills of children, "age" did not have a significant effect on social skill levels. Children's "sports branch" has a significant effect only on the Acceptance of Results in the Social Skills Assessment Scale subscale. The results showed that this skill was higher in children participating in volleyball than in children participating in football or basketball. The study concluded that "time to exercise" has a significant effect on the total score of the Advanced Speaking, Self-Control, Relationship Maintenance subscales, and Social Skills. The total score of Advanced Speaking, Self-Control and Social Skills is higher in children who do sports for more

than 1 year than those who do sports for 6 months-1 year; however, no significant difference was found between children who do sports for more than 1 year and children who do sports for 0-6 months. In the Maintenance of Relationship subscale, the scores of those who do sports for more than 1 year are higher than the other two groups and are statistically significant. When the results are evaluated according to gender, the scores of the girls for maintaining the relationship, doing business with the group, self-control, accepting the results are higher than the boys.

Ek-1 Hacettepe Üniversitesi Etik Kurul Onayı

 T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : 35853172/ 431 - 28

19 Aralık 2017

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

Fakülteniz Çocuk Gelişimi Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Zeynep ÇETİN sorumluluğunda yüksek lisans programı öğrencisi Arş. Gör. Emre YILDIZ tarafından yürütülen "Takım Sporları Yapan ve Spor Yapmayan 10-12 Yaş Çocukların Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması" başlıklı tez çalışması, Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun 19 Aralık 2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Rahime M. NOHUTCU
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara
Telefon: 0 (312) 305 3001 - 3002 • Faks: 0 (312) 311 9992
E-posta: yazimdi@hacettepe.edu.tr • www.hacettepe.edu.tr

Arayışlı Belge Kim.
Seri: Yür. Müdürlüğü
0 (312) 305 3008

Ek-2 MEB Araştırma İzni

Ek 2. MEB Araştırma İzni

29-03-2018
08-125

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

172
29-03-18

Sayı : 14588481-605.99-E.5959517
Konu : Araştırma İzni

22.03.2018

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİNE
(Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) 08/03/2018 Tarihli ve E.68552689-800/652 sayılı yazınız.

Fakülteniz Çocuk Gelişimi Bölümü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı Yüksek Lisans öğrencisi Emre YILDIZ'ın "Takım Sporları Yapan ve Spor Yapmayan 10-12 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması" konulu tez çalışması kapsamında uygulama talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmesi ve uygulamanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Görüşme formunun (7 sayfa) araştırmacı tarafından uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde bir örneğinin (cd ortamında) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme (1) Şubesine gönderilmesini rica ederim.

Vefa BARDAKCI
Vai'a
Milli Eğitim Müdürü

Denişimona bilisi
İA

27 Mart 2018
462

Konya yolu Başkent Öğretmen Evi arkası Beşevler ANKARA
e-posta: istanbul@genelmeb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için
Tel: (0 312) 321 02 17/135-144

Bu e-mail elektronik posta ile gönderilmiştir. https://www.genelmeb.gov.tr adresinden. Tel:15-e821-3439 a205-7725 koda ile kayıt edilebilir.